

Vesa Kallio kesk ym.

Kirjallinen kysymys maatalouden kannattavuuden ja jatkuvuuden turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Heikko kannattavuus ja jatkajien löytyminen maataloilta ovat maatalouden kaksi keskeisintä haastetta tällä hetkellä. Viime vuosina rajusti nousseista kustannuksista vain osa ennätti siirtyä tuottajahintoihin, kun tuottajahinnat alkoivat jo kääntyä laskuun, ja tämä lasku näyttää jatkuvan.

Heikko kannattavuus ja epävarmuus tulevaisuudesta näkyvät selvästi tarvetta pienempänä sukupolvenvaihdosten määränä. Erityisesti tämä näkyy itäisessä ja pohjoisessa Suomessa, mutta sukupolvenvaihdoksia tehdään liian vähän joka puolella Suomea.

Maatalouden kannattavuus määräytyy tuotantokustannusten, markkinatuottojen ja tukien yhteissummasta. Tällöin myös ratkaisuja siihen on haettava kaikista näistä tekijöistä. Jatkajien löytymiseen liittyy suuresti myös näkymä maatalouden tulevaisuudesta, jossa suuri merkitys on poliittisilla päätöksillä tai niiden puuttumisella. Arvostusta maatalousyrittäjät saavat erilaisten selvitysten mukaan, mutta se ei lisää alan kannattavuutta.

Maatalouden kannattavuus ja jatkuvuus ovat huoltovarmuuden kaksi merkittävintä elementtiä. Mikäli kumpikaan näistä ei toteudu, Suomen huoltovarmuus ei toteudu. Huoltovarmuuteen liittyvät maatalouden osalta myös tarvittavien tuotantopanosten saatavuus, ja niissäkin on merkittävää epävarmuutta.

Hallitusohjelmassa on tunnustettu maa- ja metsätalouden merkitys yhteiskunnan peruspilareina. Myös muuttunut turvallisuusympäristö ja huoltovarmuuden merkitys on tunnistettu. Hallitusohjelman maataloutta koskevien kirjausten pohjana on tuore Maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien parlamentaarisen arviointiryhmän loppuraportti.

Edellisellä vaalikaudella hallitus teki erilaisia lainsäädännöllisiä toimia ja kohdensi yli 400 miljoonaa euroa ns. kriisirahaa maatalouden kannattavuuden parantamiseksi ja kotimaisen ruuantuotannon tulevaisuuden turvaamiseksi. Tämän lisäksi silloisista oppositiopuolueista tehtiin omia esityksiä vastaaviksi toimenpiteiksi. On toivottavaa, että hallitus tarttuu pikimmiten näihin nyt hallituksessa olevien puolueiden tekemiin, mutta ainakin vielä toistaiseksi toteuttamatta jääneisiin esityksiin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 273/2023 vp

Mihin konkreettisiin toimiin hallitus on ryhtynyt tai ryhtymässä hallitusohjelman kirjausten toteuttamiseksi,

onko hallitus pääomittamassa Maatilatalouden kehittämisrahastoa maatalouden investointitukien riittävyyden varmistamiseksi,

onko hallitus ryhtymässä toimenpiteisiin maatalousrakennusten kiinteistöveron poistamiseksi,

onko hallitus tekemässä, valmistelemassa tai edistämässä sellaisia ilmastopoliittisia toimenpiteitä, jotka heikentävät maatalouden kannattavuutta, lisäävät byrokratiaa tai muutoin kaventavat maatalouden toimintamahdollisuuksia,

onko hallitus valmistelemassa toimenpiteitä, joilla arvonlisäveron maksuun saadaan vuosittain 12 kuukautta kulutonta maksuaikaa esimerkiksi seuraavien kolmen vuoden ajaksi,

onko hallitus ryhtymässä tai ryhtynyt toimenpiteisiin maatalouden energiakustannusten alentamiseksi esimerkiksi kohdennetuin verotoimenpitein,

onko hallitus ryhtymässä tai ryhtynyt toimenpiteisiin, joilla ruokaketjun eri osien kustannukset jaetaan elintarvikeketjussa niin, että alkutuottaja saa oikeudenmukaisen osuuden tuotteiden loppuhinnasta,

onko hallitus valmistelemassa elintarvikemarkkinalakiin tarvittavia toimenpiteitä alkutuottajan aseman parantamiseksi elintarvikeketjussa,

onko hallitus helpottamassa nuoren viljelijän vuotuista yrittäjätulovaatimusta,

aikooko hallitus sallia korkotukilainan sekä valtiontakauksen saannin maatalosaosakeyhtiöiden sukupolvenvaihdoksiin sekä mahdollistaa aloitustuen useammalle kuin yhdelle jatkajalle,

onko hallitus parantamassa viljelijän mahdollisuuksia saada yrityksensä velkasaneerauksen piiriin,

onko hallitus purkamassa maataloutta ja tilamyyntiä koskevaa byrokratiaa sekä lupavaimuksia,

onko hallitus tehostamassa julkisen sektorin esimerkillisyyttä ruokapalveluhankinnoissa,

onko hallitus vahvistamassa maatalouden sivuelinkeinojen rahoitusta ja toimintaedellytyksiä,

millaisiin toimenpiteisiin hallitus on ryhtymässä tai ryhtynyt maatalouden lomitusta ja eläinlääkintäpalvelujen saatavuuden turvaamiseksi koko maassa,

Kirjallinen kysymys KK 273/2023 vp

onko hallitus valmistelemassa arvonlisäverokantoihin sellaisia muutoksia, jotka edesauttavat suomalaisen maatalouden kannattavuuden parantamista ja

mihin toimenpiteisiin hallitus on ryhtynyt tai ryhtymässä kotimaisen kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuuden turvaamiseksi energiaturpeen käytön loppuessa hallitusohjelman mukaisesti vuoteen 2030?

Helsingissä 2.2.2024

Vesa Kallio kesk
Mikko Savola kesk
Anne Kalmari kesk
Markku Siponen kesk
Tuomas Kettunen kesk
Eeva Kalli kesk
Eerikki Viljanen kesk
Olga Oinas-Panuma kesk
Timo Mehtälä kesk
Markus Lohi kesk
Antti Kurvinen kesk
Jouni Ovaska kesk